Nasjonalforeningen for folkehelsen

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Oslo, 9. juni 2015
Vår ref:CFØ

Høring av forslag til innføring av standardiserte tobakkspakninger og gjennomføring av Tobakkskonvensjonen artikkel 5.3 i Norge

Nasjonalforeningen for folkehelsen er en frivillig, humanitær organisasjon med 30 000 medlemmer og om lag 500 helselag og demensforeninger over hele landet. Vi arbeider med to store folkehelseutfordringer: forebygging av, og forskning på hjerte- og karsykdommer og demens. Nasjonalforeningen for folkehelsen er også interesseorganisasjon for personer med demens og deres pårørende. Vi takker for muligheten til å komme med våre innspill til høringen.

Nasjonalforeningen for folkehelsen er opptatt av at antallet personer som røyker må reduseres, da dette er en viktig årsak til hjerte- og karsykdommer, og vi støtter derfor at det settes i verk enda flere tiltak for å redusere tobakksbruken i Norge. Tobakksbruk er en av de store truslene mot folkehelsen, og en av de viktigste risikofaktorene for tidlig død og tap av friske leveår. Røyking øker risikoen for hjerteinfarkt, hjerneslag, kreft og KOLS. Demens har de samme risikofaktorene som NCD-sykdommene, og røyking er strekt assosiert med demensutvikling. Verdens helseorganisasjon har anslått at 20 % av hjerte- og karsykdommer og 14 % av alle demenstilfeller skyldes røyking. I tillegg er røyking forbundet med risiko for en rekke andre sykdommer. Vi vet også at det er overbevisende holdepunkter for at bruk av snus kan føre til økt risiko for å dø etter et hjerteinfarkt eller et hjerneslag. Nasjonalforeningen vil også trekke fram at skal vi nå målet om 25 prosents reduksjon i for tidlig død av NCD-sykdommene innen 2025, som myndighetene har satt seg, er det helt nødvendig med flere og sterke virkemidler for å redusere tobakksbruken i befolkningen, og for å hindre at unge begynner og røyke eller snuse.

Røykevaner er en sosial faktor som har høy påvirkning på helse og forventet levealder, og spesielt for hjerte- og karsykdom. I befolkningen sett under ett er det hjerte- og karsykdommer som skaper de største sosiale forskjellene i tidlig død, og sosiale forskjeller i røykevaner antas å være den viktigste årsaken.

Nasjonalforeningen for folkehelsen vil i det følgende gi innspill til de to overordnete forslagene i høringsnotatet: *1) innføring av standardiserte tobakkspakninger og 2) gjennomføring av tobakkskonvensjonen artikkel 5.3 i Norge.*

Postadresse
Postboks 7139 Majorstuen
0307 Oslo

Besøksadresse
Oscars gate 36 A
0258 Oslo

Telefon 23 12 00 00
Telefaks 23 12 00 01
post@nasjonalforeningen.no

Innsamlingskontrollen
Kontonr 8200 01 72142
org. nr 938 429 863
www.nasjonalforeningen.no

1) Innføring av standardiserte tobakkspakninger
Nasjonalforeningen for folkehelsen støtter forslaget.

Vi støtter også begrunnelsen om at standardiserte tobakkspakninger er ett av flere viktige tiltak som vil føre oss raskere til målet om en tobakksfri generasjon. Standardiserte reklamefrie tobakkspakninger vil gjøre tobakk mindre attraktivt for unge. Vi er derfor enige i at innføringen av standardiserte tobakkspakninger skal gjelde både for røyketobakk og for snus. Det er et høyt forbruk av snus blant unge i dag, og snusboksenes design kan virke attraktiv for unge og gi et inntrykk av at snusbruk ikke er forbundet med helserisiko. Som høringsnotatet viser har studier fra Australia etter innføringen av standardiserte tobakkspakninger i 2012 vist at:

- tobakkspakningene er mindre attraktive
- effekten av helseadvarslene har økt
- standardiserte reklamefrie tobakkspakninger hindrer at det gis et feilaktig inntrykk av helserisikoen som er forbundet med tobakk

Spesielt har kombinasjonen bortfall av reklame og større grafiske helseadvarsler gjort tobakk mindre attraktivt blant unge, og dette er et veldig godt resultat. Tobakksindustrien og deres støttespillere har hevdet at dersom man innførte standardiserte tobakkspakninger i Australia, ville for eksempel prisen på tobakk synke dramatisk og ulovlig handel få et stort oppsving. Studiene etter innføringen av standardiserte tobakkspakker i Australia viser imidlertid at ikke noe av dette har skjedd, og dette burde trygge Norge og andre land som vurderer å innføre dette viktige tiltaket.

2) Tobakkskonvensjonens artikkel 5.3 om forholdet til tobakksindustrien
Nasjonalforeningen for folkehelsen støtter at Norge tar inn artikkel 5.3 i tobakksskadeloven.

Norge har en juridisk forpliktelse til å gjennomføre artikkel 5.3 i tobakkskonvensjonen. Tobakksindustrien er ikke som annen industri fordi den selger ekstremt helsefarlige produkter og bruker alle midler for å hindre regulering av disse helsefarlige produktene. Høringsnotatet viser mange eksempler på at tobakksindustrien påvirker tobakkspolitikken slik at den blir mindre effektiv i de enkelte land.

Nasjonalforeningen for folkehelsen støtter videre å ta inn Tobakkskonvensjonens artikkel 5.3 direkte i tobakksskadeloven, fordi bestemmelsen om at det ikke skal være noen form for kontakt med tobakksindustrien da vil bli bedre kjent blant politikere og beslutningstakere i det offentlige rom enn det er i dag. I tillegg vil artikkel 5.3 oppleves som mer forpliktende hvis bestemmelsen tas inn i lovs form.

Med vennlig hilsen
Nasjonalforeningen for folkehelsen

Vibeke Johnsen
Fagsjef